

Posudek bakalářské práce Pavlína Houbové „Jazyk a styl českých překladů románů Émila Zoly“

Předmětem bakalářské práce Pavlína Houbové je porovnání několika českých překladů dvou románů francouzského naturalistického spisovatele Émila Zoly. Protože jde vždy o překlad z přelomu devatenáctého a dvacátého století a překlad nový, dosud vydávaný, může konfrontace poukázat na vývoj překladatelských norem i na změny v užívání jazykových prostředků a jejich stylových charakteristikách.

Ve stručné první kapitole autorka podává charakteristiku naturalistického pojetí literatury a specifiky Zolova způsobu psaní. Ze seznamu literatury vyplývá, že vedle standardních českých pramenů prostudovala i francouzské práce o naturalismu a o Zolových románech, ve výkladu však k těmto pracím neodkazuje (s výjimkou Zolova teoretického pojednání *Le Roman expérimental*).

Následuje teoretická kapitola věnovaná vybraným otázkám teorie překladu. Autorka přehledně shrnuje stanoviska klasiků české a slovenské teorie překladu (Levý, Popovič, Vilikovský), přihlíží ale i k některým novějším pracím. Vhodně je tak představen základní terminologický aparát, se kterým se pracuje v další části práce. Autorka později sama náležitě zdůrazňuje pojem funkčního překladu (s. 39). Možná by v souvislosti s tím bylo bývalo užitečné připomenout v teoretické kapitole i koncepce, které právě pojem funkce (či skoposu) rozpracovávají (Ch. Nord, K. Reiss, H. J. Vermeer aj.).

Analytická část práce se pak skládá ze souboru sond, které srovnávají originál s podobou vybraných překladů. Autorka se právem soustřeďuje hlavně na volbu lexikálních prostředků (vzhledem k Zolově velmi široké, často nespisovné a expresivní slovní zásobě) a na syntaktickou výstavbu výpovědí (vzhledem k strukturním rozdílům mezi francouzštinou a češtinou). Je třeba ocenit, že respektuje dobovou platnost jazykových prostředků a neklasifikuje je z dnešního hlediska. Většina závěrů vyplývajících z porovnání odpovídá předpokladům (mj. výrazně silnější uplatnění nespisovnosti v novějších překladech), objevují se však i pozoruhodné diference spojené s individuálními preferencemi překladatelů (dodržování/nedodržování délky výpovědí ve vztahu k originálnímu textu). Celkově se popis pohybuje na rovině podnětných, avšak dílčích pozorování, pro celkové zhodnocení překladů by bylo třeba sledovat i další prvky.

Poznámky a otázky k jednotlivým místům:

Na s. 12 se proti sobě staví slova a lexikální prostředky – co se zde pod lexikálními prostředky rozumí?

Na s. 15 se patrně omylem hovoří o paradigmatické rovině. Má jít o rovinu pragmatickou?

Jak je chápán vztah hovorovosti a nespisovnosti jednak ve francouzštině, jednak v češtině (s. 24, 25)?

Dá se tvrdit, že obecná čeština není územně ohraničena (s. 25)?

Odpovídají dysfemismy v překladu *Germinalu* originálnímu znění textu, nebo jde o posun vůči němu (s. 37)?

Po jazykové a technické stránce je bakalářská práce připravena pečlivě, přehlédnutí a nekorektní formulace jsou ojedinělé („vyvarovat se častému používání“ – s. 31). Někde by čtivosti práce prospěla větší variabilita ve vyjadřování (např. opakování výrazů *vzniknout/vznikat, vybrat* – s. 6).

Celkově práce Pavlíny Houbové splňuje požadavky kladené na práce tohoto typu. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Navrhované hodnocení: Velmi dobře

V Praze dne 30. srpna 2012

Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.,
ÚČJTK FF UK v Praze